

האמנם זו היא ראשית צמיחת גאולתנו?

האם הרב קוק טעה? [כך טען אחד מגדולי האדמו"רים]

[משנתו של מאור הדור, הראי"ה קוק / כתב הר' משה צוריאל / י' בטבת תשס"ו]

דברי רקע למאמר.

לכאורה, ענייני מדינתנו האהובה, מדינת ישראל, הולכים מדחי אל דחי.

מאז ה"התנתקות" מגוש קטיף (משך רק 3 חדשים!), ירו הפלשתינאים קרוב ל-150 פצמ"רים [המאמר נכתב ב-2006 ומאז נורו עוד כמה אלפים!!! ונרצחו עוד עשרות, הי"ד] נגד יעדים ישראלים. רק בנס לא היו הרוגים. צה"ל נמנע מלהתקיף את האויב, ומסתפק בירי ארטילרי (לשם ראוה בלבד) על שדות פנויים מאדם. זאת מפני חשש תגובה שלילית בבחירות המתקרבות ובאות בישראל. כנראה השיקול של פקוח נפש אינו תופס מקום חשוב בהערכת המצב הבטחוני, כאשר שלטון מושחת מעוניין בהמשך השליטה.

לנגד זה, רה"מ [א. שרון] חסר הבושה וחסר המוסר, אשר השליך עשרת אלפים אזרחי עמו מבתיהם, רובם לחיי עוני, מחוסרי בית ומחוסרי עבודה, הרי הוא ממשיך לדהור בגיל 78 (!) לקדנציה נוספת של ארבע שנים. רשע זה שהשעה משחקת לו (עיין ברכות ז'), אמנם עבר אירוע מוחי ועדיין זקוק לצינטור בלבו, וגם איננו בריא מפני עוד כמה בחינות, ואעפ"כ הסקרים מעניקים לו ולמפלגתו כארבעים מנדטים בכנסת הבאה. הא כיצד מתפתה עם ישראל עדיין לתמוך בו? רה"מ מצהיר שימשיך ב"מפת הדרכים", בה מדובר על מסירת תשעים אחוז מיהודה ושומרון לידי אויב, וזאת למרות החלשתנו מפני התקפות עתידיות על כלל ארץ ישראל. – איפה השכל והתבונה של העם היהודי?

ראינו בעבר את הרודנות הפוליטית כאשר הפעילה טרור משפטי, נוסף על ברוטאליות משטרתית, בדומה למשטרים אפלים. ובזמנו לא נשמעה מהציבור הרחב שום מחאה נמרצת, אלא רובם היו אדישים. לנוכח תופעות מבישות כאלו של ציבורנו, לכאורה הרב קוק היה אופטימי מדאי. הרי לא צפה מה עתיד להיות אחרי מותו. איש הפילוסופיה הדתית, ויותר מזה איש חכמת המיסתורין, דיבר וכתב מתוך אופוריה ורודה, מתוך הסתגרותו בעולם הספר. אבל המציאות הקשה בדורנו טופחת על פני כתיבותיו. במבטנו לאחור, אחרי רצח אותן נפשות תמימות באנית "אלטלנה", אחרי פשע גניבת "ילדי תימן", אחרי השחיתות הנפוצה באישי השלטון הפוליטי, כלום לזאת תיקרא "ראשית צמיחת גאולתנו"? ואם הרב אברהם קוק היה נוכח בדור שלנו היום, האם היה ממשיך להצהיר שאנו ממש בשלבי גאולה? שמא גם הוא היה חוזר בו?

ואחרי ששלטונות מדינת ישראל קשרו "מלחמה" נגד מוסדות הדת, פרקו את "משרד לענייני דתות", מנעו משכורות משך שנתיים מרוב רבני המדינה, מנעו תקציבים מכל המועצות הדתיות עד שקרסו שרותי הדת, קצצו בתקציבי הישיבות; כלום זהו הנקרא "אתחלתא דגאולה"?

מפלגת "שינוי" חרתה על דגלה מצע חצוף להלחם נגד הדתיים, ובכל זאת הם זכו ע"י הציבור ל-15 מנדטים (!). כעת אחרי הבחירות הבאות מאיימת עלינו קואליציה איומה של "קדימה", "מערך" ו"שינוי", וצפוי להם רוב מוחלט של למעלה מששים מנדטים, מה נאמר ומה נדבר? וגם מפלגת ה"ליכוד" (הלאומיים כביכול) מסכימה לפשרה טריטוריאלית, בתת לה מס שפתיים של "ויתורים כואבים".

בני הציבור החרדי כשלעצמם מסתגרים תוך גיטו שלהם, בסוג של "לא אכפתיות" לכל מצבנו הלאומי, וכל דאגתם לסקטור המצומצם שלהם. והציבור הדתי לאומי מפולג בינו לבין עצמו, בויכוח סרק אם השלטון הוא "ממלכתיות קדושה" או "שלטון ערב רב". רבתה השנאה בין אלו לאלו, ומפני יכוח ערירי זה אינם מתאחדים לפעול מה שצריכים לפעול. לאן נפנה למנהיגות?

כלום לא ננהג בתבונה וביישוב הדעת אם נסיק מסקנא כי פשוט הוא שהרב קוק טעה? והרי ברור כי לא נביא היה, וגם אם הגיע אליו חזון ברוח הקודש, אין לסמוך עליו לגבי דברים פרגמטיים, כי "לא בשמים היא". ולמה לא נהיה אמיתיים עם עצמנו ונחליט "אחורה פְּנֵה", נבין כי עדיין אנו בגלות ולא נדע כיצד ואיך תתמשש הגאולה, אלא הכל מוסתר ונמצא רחוק מאד מאתנו. באמת אנו עדיין תחת מלוא עול כובד הגלות, כמו בשנים קדמוניות. ולמה נרמה את עצמנו בהטעייה-עצמית שזאת היא "גאולה"?

1. חז"ל הודיעו על קטסטרופה לפני ביאת המשיח

הבה ונפנה למאמרי חז"ל אודות תקופה טרום-משיחית. בשני מקומות דנו חז"ל על כך – בסנהדרין (צז-צח) ובסוטה (דף מט). כמעט כל מי מהם שדיבר על כך, ניבא שחורות. נביא כאן מקצת דבריהם (12 אישי התלמוד) – (תחילה צז : צח).

- **אמר ר' יוחנן**, דור שבן דוד בא בו, תלמידי חכמים מתמעטים, והשאר - עיניהם כלות ביגון ואנחה, וצרות רבות וגזרות קשות מתחדשות וכו'.
- **ר' יהודה אומר**, דור שבן דוד בא בו, בית הוועד יהיה לזנות, והגליל יחרב, ואנשי הגבול יסובבו מעיר לעיר ולא יחוננו, וחכמת סופרים תסרח, ויראי חטא ימאסו, ופני הדור כפני הכלב, והאמת נעדרת וכו'.
- **ר' נהוראי אומר** דור שבן דוד בא בו, נערים ילבינו פני זקנים וכו'.
- **ר' נחמיה אומר** דור שבן דוד בא בו, העזות תרבה, והיוקר יעות וכו' ונהפכה כל המלכות למינות, ואין תוכחה. תנו רבנן, אין בן דוד בא עד שירבו המסורות, עד שיתמעטו התלמידים וכו' עד שיתייאשו מן הגאולה (!). כביכול אין סומך ועוזר לישראל.
- **ר' אלעזר אומר** וכו' וליוצא ולבא אין שלום. אף תלמידי חכמים, אין (להם) שלום מפני הצר.
- **רב חנינא אומר** אין בן דוד בא עד שיתבקש דג לחולה ולא ימצא. (הערת המעתיק: שמא יש בזה רמז לדורנו, אשר כמה וכמה זקנים עניים כשהם חולים נבצר מהם לרכוש תרופות נחוצות, מפני שהממשלה לא כללה אותן ב"סל התרופות" של קופת חולים, ומחמת קיצוצים מרושעים בקצבת "בטוח לאומי", ולכן סובלים החולים ואין ביכולתם להשיג התרופות. ע"כ)
- **ר' חמא בר חנינא אומר** עד שתכלה מלכות הזלה מישראל. (פירש רש"י, "אפילו שלטונות קלה ודלה". (הערת המעתיק: שמא יש בזה רמז לתלותינו בנשיאי ארצות הברית, הכובלים את דינו מלפעול נגד הטרור. ע"כ)
- **אמר זעירי**, עד שיכלו גסי הרוח מישראל.
- **ר' אלעזר בן רשב"י אומר** עד שיכלו כל שופטים ושוטרים מישראל. (במסכת שבת דף קלט. הגירסא "שופטים ושוטרים רעים").
- **אמר ר' יוחנן** אם ראית דוד שצרות רבות באות עליו כנהר, חכה לו.
- ואמר ר' יוחנן, אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי או כולו חייב. (ואמר הגר"א בביאורו לתיקוני זהר, בנדפס דף 251: "וודאי אופן השני")
- **וסוף דבר** (דף צח:) התחננו שלשה אמוראים (עולא, רבה, ר' יוחנן) – "ייתי ולא אחמיניה". (כלומר, יבוא והלואי לא אהיה נוכח לראות אותו)

2. דברי מהר"ל

ודאי כי הדבר מפתיע. אם רצונו של הקב"ה להיטיב אתנו, משום מה לו להכביד עול, עלינו, ולהרבות לפני זה בקושי צרותינו? **מגדולי המעמיקים בהגות ישראל** היה מהר"ל, ואף הוא הרחיב ביאור, בסוגיא זו.

היסוד שעליו מעמיד מהר"ל לכל ענין הגאולה הוא – כי **"ההעדר קודם אל ההויה"**. "כי מלכות ישראל הקדושה שיש לה מדריגה אלוהית פנימית היא צומחת מתוך מלכות בלתי קדושה וכו'. וכן תמצא שהפרי כאשר הוא בלתי נשלם הוא בתוך הקליפה" ("גבורות השם", פרק יח). וממשיך מהר"ל: "הארכנו בזה מאד כי הוא דבר גדול מאד, להבין הסיבה למה נתגדל משה רבנו בבית פרעה".

זאת אומרת צריכים לבער מהעולם את המשטר הישן, להוכיח כל אפסותו. רק אח"כ אפשר לגשת לבנין חדש, לחיובי יותר. וככל שהירידה קיצונית ותלולה יותר, כך השיפור והעלייה בולטים יותר. "שקודם שיבוא המשיח ראוי שיהיה נמצא הפסד גמור, כיון שיהיה הויה חדשה כמו עולם חדש. שקודם זה הגיעו ישראל עד עפר, ועתה ירום קרנם עד שמי שמים" ("ניצח ישראל", פרק ל"ה, עיי"ש שמבאר רוב מאמרי חז"ל שהובאו לעיל).

• **ועוד אומר:** "כי המשיח יהיה משלים כל העולם וכו'. ואם הדור כולו חייב והם בעלי העדר והפסד, וההעדר הוא קודם ההויה וכו'. כי הדור אשר יבוא בו המשיח הוא דור שפל יותר מכל הדורות" ("ניצח ישראל", פרק לט, עמ' קסז).

• ובספרו **"חידושי אגדות"** (ח"ג עמ' רז-רח) מבאר המאמרים, ומתחיל בלשון זו: "שקודם שיבוא המשיח ראוי שיהיה נמצא הפסד גמור, כיון שתהיה הויה חדשה ויהיה כמו עולם חדש. שקודם זה הגיעו ישראל עד עפר, ועתה ירום קרנם וינשאו עד שמי שמים" עכ"ל.

ובכן, לא רק שאין בצרות הנוכחיות שום אכזבה ואפתעה לשוקדים בנאמנות על דברי חז"ל, **אלא שהצרות עצמן הן משמשות מקור עידוד**, כי הנה בקרוב מאד ה' בא לגאול את עמו מכל צוריו. למה הדבר דומה? לאשה המתקרבת ללדת, ככל שהצירים מתחזקים בעוצמתם, וככל שההפסקות שבין צירי לידה הן קצרות יותר, כך מתחזקות רוחה ושמחתה לקראת הישועה הקרובה.

3. דעת רמח"ל והגר"א

גם רמח"ל כתב: "כך היא המידה ודאי, שאין לך מעשה קטן או גדול שאין תוכיות כוונתו לתיקון השלם וכענין שאמרו 'כל דעביד רחמנא, לטב עביד' (ברכות ס.) וכו' כי יודיע דרכיו הקב"ה לעתיד לעיני כל ישראל, איך אפילו התוכחות והיסורין לא היו אלא הזמנות לטובה, והכנה ממש לברכה" ("ידעת תבונות", פסקא נד).

ועוד כתב: "אמנם הודיענו, שבזמן תקף עקבות משיחא לא יקשה עלינו אם הצדיקים נשפלים השפלה גדולה, ואם בני אדם צועקים ואינם נענים, וכל שאר הדברים שאמרו רז"ל 'בעקבות משיחא חוצפא יסגא' (סוטה מט"ו.). כי כל זה נולד לפי שאין הצדיקים יכולים אפילו בזכותם לתקן הקלקולים ההם, כי השעה גורמת לכך, וכדי להוליד מזה התיקון השלם שיהיה אח"כ בגילוי יחודו ית"י" (שם, פסקא קע, עמ' קצג).

וגם הגר"א כתב על סימני הגמרא (חגיגה יד.): "דכל דוחקין דעבדין לישראל בגלותא מקרב פורקנא וכו' ולכן כל הקללות הן לטובתן לקרב הגאולה. ירהבו הנער בזקן, שאז ודאי אתי משיחא דבעקבות משיחא חוצפא יסגא. והענין של החוצפא ההיא כי מעמידין דיין ופרנס שאינו הגון. אבל 'זקנים יעמדו מפני נערים'. מי הכריחן לכך? אלא שגברה החנופה והוא אף בזקנים, ובכולם, גם בגדולי הדור. ואמרו (סוטה מא:): בשעה שהחניפו לאגריפס המלך נתחייבו וכו' כליה" (ביאור הגר"א למגילת אסתר, ע"ד הרמז, פרק א, פסוק ה)

ושם (אסתר א' פסוק א') כתב: "כי בכל בְּרָיָה שבעולם **הקליפה קדמה לפרי**, כמו יעקב ועשו, ועשו יצא הראשון וכו'. וידו (של יעקב) אוחת בעקב עשו, כי אף בעוה"ז יטול יעקב (שררה, רק) בסופו והוא לימות המשיח, ולכן נקרא 'בעקבות משיחא' עכ"ל. וחזר על זה בביאורו לספרא דצניעותא "עקבות דמשיחא שאז קליפה קדמה לפרי והוא סוד ערלה שעל פום אמה, יתגברו הקליפות" (פ"א ד"ה וכאן נשלמו המלכים, דף 12).

4. דעת מרן הרב אברהם יצחק הכהן קוק

נאמן לתורתם של הראשונים, כתב הראי"ה קוק זצ"ל: "וכל הרעות שלנו, הם **מתדמים** לרעות, אינם נראים (רעות) כי אם [=אלא] לפי קוצר הקפתינו את הידיעה האמתית. אבל באמת הכל הם טובות גמורות, תתגלנה לעתיד בכל הדרם... לפי הדיעה הנכונה התוריית, שכל אשר חפץ ה' עשה, אנו יודעים שכל הרעות הם מיועדים ממש לטוב" (יעין איה", ברכות, פ"ז פסקא לו, דף 221 והוסיף בזה שם בפסקא ב, דף 201 "וימצא שגם המעשים הטפלים" וכו').

וכתב עוד: "כי הסובר שיש בבריאה חסרון מוחלט, כבר הוא רחוק מהשגת דרכי ה' ית' העליונים, איך שפָּעְלוּ – תמים הוא. ואין לך רעה בעולם שהוכנה כי אם שיצא ממנו תכלית טובה. וציור הרעה אינו מושקף כי אם ע"פ השקפה קצרה פרטית, אבל בכללות הזמן והמציאות הכל מצטרף לטובה". (יעין איה" על מסכת פאה, פ"א פסקא ב', כרך על ברכות ח"ב עמ' 400).

בענין תכונת דורו של משיח האריך הרב בספר "אורות". ע"י סריקת מחשב, מצאנו שם 74 אזכורים על משיח ודורו (ובכלל ספריו, פרט ל"שמונה קבצים", מצאנו כ-500) (אזכורים). בעז"ה נקוה לבאר קצת מהנושא זה ע"פ מרן הראי"ה במאמר נפרד. **ושם** ("אורות", עמ' ל"א) **מלמדנו הרב:** "הכל כלול, הכל פועל, לא יחסרו גם כל כחות השוללים, שגם הם מצטרפים להוציא כלי למעשהו כמו הכחות החיוביים". עכ"ל. נ"ל כי הרב מרמז כאן לדברי "מצודות" על משלי (טז, ד). כלומר מהרעות עצמן יצמחו לנו תועליות גדולות. אבל אין בכך להמנע ממצוות ההשתדלות, להלחם נגד הרע בכל יכולתנו. עולם המעשה איננו עולם המחשבה. לא פחות מ-10 פעמים קורא הרב לתקופתנו "אתחלתא דגאולה". הרי הם ב"אגרות" (ח"א עמ' עד; ח"ב עמ' קעו; ח"ג עמ' קנה, קסט, קצט, רכו; ח"ד עמ' סב, קכט) / "גנזי הראי"ה, עמ' 74 "ברכה ועידוד לשוב א"י על טהרת הקודש"; / "מאורות הראי"ה" (חנוכה, עמ' רג). / וב"מאמרי הראי"ה" (ח"א עמ' 153).

זיהוי מפורש על תקופתנו כתקופת משיח, כתב הרב בשנת תרנ"ח (1898) במאמר על חידוש הסנהדרין. "ומשיחא נקרא ג"כ מעת שישבו ישראל לְבַצְרוֹן (הערה: ביטוי ע"פ זכריה ט, יב) שהוא שורש ביאת המשיח. אע"פ שלא תהיה עדיין הגאולה בשלימותה, הכל הולך אחר העיקר, שהוא דורו של משיח שהוא חותם מעלתן וגדולתן של ישראל". (מאמר מובא ב"אוצרות הראי"ה", מהד' שנת תשס"ב, ח"ב עמ' 236. והאריך בזה הרב ב"יעין איה", פ"ט פסקא רפט, דף 372 בנדפס, ומקורו ב"קול התור" המיוחס לגר"א)

אם נעיין בלשונו בשנת תרע"ח (1,918) נשמח לקראת דבריו :

"כן, אתחלתא דגאולה ודאי הולכת ומופיעה לפנינו. אמנם לא מהיום התחילה הופעה זו, רק מאז התחיל הקץ המגולה (סנהדרין צח ע"א) להגלות, מעת אשר הרי ישראל החלו לעשות ענפים ולשאת פרי לעם ישראל אשר קרבו לבוא, התחילה אתחלתא זו. ועיני כל חודר ברוח-דעת, היו תמיד נשואות, כי יד ה', הנוהגת כל מסיבות (דורים) (דורות), תפליא פלאותיה להביא את ההתחלה הזאת למעלה יותר רוממה.

והפלא הזה קם וַיֵּתָא (תרגום: ובא) בימינו לעינינו, לא ע"י מעשה אדם ותחבולותיו, כי אם ע"י נפלאות תמים דעים, 'בעל מלחמות ומצמיח ישועות'.

ודאי קול דודי דופק (הערת רצ"ה: עין שיר השירים ה, ב. וספר הכוזרי, ח"ב פסקא כד). ואור ה' אחד, המנהל בחכמתו חסדו וגבורתו את גלגלי התולדה (תרגום: ההיסטוריה), כשם שהוא מנהל את הליכות כל צבאות עולמים וכל סדרי היקום כולו". (י"אגרות" ח"ג עמ' קנה)

ואמנם יש מקומות שם הרב מסתייג ומכנה למצבנו (באדר, שנת תרצ"ה):

"אתחלתא כל שהיא לאתחלתא דאתחלתא לגאולה" (מאמרי הראי"ה, ח"א עמ' 153). אבל הבדלי ביטוי אינם משנים את עצם הענין, שאנו כעת בשלב של יציאה מהגלות. ולכן, גם כאשר הרב ראה בדורו ירידות רוחניות קשות, הוא לא נרתע מקביעתו הנ"ל. וכך כתב על המורדים בתורה שבדורו: "מקובלים אנו שמרידה רוחנית תהיה בארץ ישראל ובישראל, בפרק שבהתחלת תחית האומה תתעורר לבוא. השלוחה הגשמית שתבוא לחלק מהאומה, אשר ידמו שכבר באו למטרתם כולה, תקטין את הנשמה. ויבואו ימים אשר תאמר אין בהם חפץ. השאיפה לאידיאלים נשאים וקדושים תחדל, וממילא ירד הרוח וישקע, עד אשר יבוא סער ויהפך מהפכה... וזאת הנטיה כשתולד, תדרך בזעם ותחולל סופות. והם הם חבלי משיח אשר יבסמו את העולם כולו ע"י מכאוביהם" (י"אגרות, עמ' פד). (והרצ"ה ציין מקור לדברים אלו בספרי, פרשת האזינו, פסוק "שמנת עבית כשית").

הרב אברהם קוק כתב מאמר מלא חן בשם "להוסיף אומץ" (מאמרי הראי"ה, עמ' 72-73) בו ממשיל מָשֶׁל, על פִּזְרִים באדמה למצוא מעיין מים. ובתחילת מלאכת החפירה מוצאים שפורץ שטף מים דלוחים, מעורבים ברפש וחול. חלק של המתייאשים פורשים ממלאכת החפירה בטענה "כל יגיעתנו לריק, ומה בצע בעמלנו?" ולעומתם, באו המתחזקים במלאכתם, המעוררים את הנרפים ומעודדים אותם: "מדוע אינכם שמים על לב כי רק מפני שעדיין לא באנו עד העומק הרצוי, אשר שם המים הצחים משיבי נפש זורמים, בשביל כך הננו רואים כעת עדיין המים דלוחים? על כן אחי, במרץ אדיר יותר, בכחות כבירים יותר, נחדש את מפעלנו הגדול"....

וכאשר בא הרב במאמר ההוא לפרט את הנמשל לענין הליקויים הרוחניים שאנו מוצאים בדרכנו הלאומי, הוא מנמק: "לא נכחיש את החוש, לא נאמר שפָּל מי-הבאר אשר חפרנו מים צלולים הם גם כעת. אבל בשום אופן לא יקשיב ישראל לקול מייאשיו, לקול מהירי לב, הבאים כעת להחליש ידים רפות, במקום שחובת קודש קדשים הוא לחזקן.

אם הזרם התחתיתי של העבודה הבניינית אשר לארץ ישראל, עדיין לא כולם מראה טהור להם, מה היא התשובה אשר אנחנו חייבים להשיב על השאלה הזאת? רק אחת היא אמרתנו עליה: התחזקו הכורים, הוסיפו להעמיק! כל החיל אשר נגע ה' בלבו, כל אשר לא קרב עדיין אל מלאכת הקודש של בנין הארץ ותחיית האומה וראשית מצעדי גאולתה, ירוץ כגיבור אורח, ויבוא אלינו לעמוד כל אחד במקצועו וכשרונו בשורת העובדים וכו' וכו'. ובת קול עתידה להיות מפוצצת בראשי ההרים ואומרת "כל מי שפעל עם אל יבוא ויטול שכרו" (מדרש ויק"ר כז, ב). נוסיף להעמיק את באר התחיה ברוח ובחומר"....

(והרב מסיים דברים בענין הרחבת ההתנחלויות, והרחבת חיי תורה) "נעסוק במרץ מלא חיים, בגבורת נשמה, בהקמת השוממות, בהרחבת הגבולים, בבנין הערים והכפרים, ויחד עם זה נתאמץ להרבות אור תורה בארץ חיינו להגדילה ולהאדירה וכו'. והתנועה הלאומית כולה תצא על ידינו מידי עבי טיט של המעטפה החילונית שלה" (מאמר זה שנכתב בשנת תרצ"ב [1,931], הובא ב"מאמרי הראייה", עמ' 72-73).

פשוט הדבר שהרב קוק לא היה נאיבי. הוא היה פיקח וידע מה שלפניו. אלא בניגוד לכמה מהחוג החרדי הרוצים תוצאות מבריקות ומהר, הרב היה מתון ומחושב וידע כי כל פעולה גדולה באה אחרי ההכנות הדרושות. ועל התופעות השליליות אשר אח"כ ועל ידיהן באה האורה, הרי כתב הרב בעשרות מקומות (עיין רשימה "אוצרות הראייה", מהד' תשס"ב, חלק חמישי, עמ' 70, ערך "כפירה").

דוקא הרב, שהיה תלמיד חכם עצום, הכיר כל מקורות שהובאו בחז"ל בנידון זה, ולכן הוא **דוקא התעודד** ממה שראה שדבריהם מתקיימים. יש בזה מעין תגובת רבי עקיבא כאשר ראה שועל יוצא מבית קודש הקדשים (מכות כד:). וגם מה שהוגד מראש בזוהר (ח"ג דף קכה:) בענין נשמות פגומות שהם מסיטרא דערב רב, והם הם שופטים ומנהיגים השליטים על ישראל ומוליכים לישראל שולל, הזכיר הרב מושג זה ב"אורות הקודש" (ח"ג דף לד). וזוהי רוח הקודש של מחבר הזוהר, שמאורעות דורנו מוכיחים שרוח ה' כוננה בו. והא כיצד יבוא מי שאיננו מבין במקורות ויכחיש את תכניתו של הקב"ה?

סיכום

החושך הנורא המכסה לארץ בימים הללו לא צריך לייאש אותנו. כאשר הקב"ה רצה להמתיק את המים המרים, הוא ציוה למשה להטיל שֶׁם עץ הרדופני כי ה' **ממתיק המר ע"י מר** (תנחומא, בשלח, פסקא כד). וכאשר חזקיה היה חולה, אמר ישעיה למרוח שם דבש תאנים, שהוא בדרך כלל מזיק לשחין (שם). כך דרכו של הקב"ה.

דברי הרב דלהלן הם מאירי עיניים שנכתבו בשנת תרצ"ד – [1,933] (גם אחרי רשעות של ריב אחים במשפט סטבסקי): "כל דבר שפָּח האלוהי העליון מופיע בו יותר, הרי הוא צריך הסתרה יותר גדולה, כדי שהמצב יביא שיוכלו עיני האדם להיות נהנים מזיו האורה ולא יכהו העיניים מרוב ההשפעה האורית. אחת מההופעות שהאורה העליונה השמימית מופיעה בהן על הארץ קשורה באורו של משיח, שהוא אור הגאולה. מראשית צמיחתה של אורה זו היא היתה לוטה מאפלים עד בלי להכיר איזה אור מתנוצץ ממנה. (ומביא הרב זצ"ל דוגמא ממשיחיותו של המלך כורש, המלך שהחמיץ, עיין ראש השנה ג ע"ב, ד ע"א בענין כלבתא) ... ובימינו אלה אין שום ספק שעוד הפעם אורו של משיח, אור של גאולה בבחינת תעלומה מופיע ומתנוצץ לפנינו, ומרוב הזוהר המעולף בעיקרו בעובי החושך, עד כדי הסתרה נוראה, שהיא הולכת ונמשכת מאז אשר דיבר ה' אל (משה) הרועה הנאמן (בהר סיני, שמות יט, ט) ללמד לדורות, כי העב הענן המסתיר את האור העליון הרי הוא הוא הענן המכין את ההתגלות של אורו. וכל הקשורים בקדושת ישראל, וקדושתה של תורה, שהיא לְעֵד ולעולם מקור הגאולה, יבינו וידעו כי מעב הענן המסתיר את האור האלוהי, תצא אורה אשר תופיע על הנשמות כולן, על כל ישראל, ומהם על כל העמים". (ומאריך שם, ומסיים דבריו:) "ומאופל וממסתור, עיני עוורים תראינה" (ישעיה כט, יח) באור החדש אשר יופיע על ציון ועל מקראיה". (מאמרי הראייה", עמ' 170-171)

נכון שהיו בעיות רוחניות והסתבכויות שונות שהחמירו יותר ויותר בדורו של הראי"ה, מני אז בואו ארצה בשנת תרס"ד [1,904] ועד סוף ימיו בשנת תרצ"ה [1,935]. אבל הרי נשאר נאמן להדרכתו כי אנו בשלבי גאולה. כי הגיע לדעתנו זאת לא מפני שיפוט אישי והערכת מצב לפי ראות עיניו. אלא אמר את דברו ע"פ הנחיות חז"ל שהגידו לנו מראש כי כך היא דרך הגאולה, ולא יכול להיות אחרת! ולפני סוף הלילה בא חושך כבד המעיק ביותר. ואח"כ בא תור האורה.

והרי הוכחנו זאת על פי כמה מאמרי חז"ל, ודברי מהר"ל, רמח"ל, גר"א והרב קוק, כדלעיל.